

КОНФЛІКТ СИНХРОНІЇ І ДІАХРОНІЇ У ДОСЛІДЖЕННЯХ З ЛЕКСИЧНОЇ СЕМАНТИКИ (ЛІНГВОІСТОРИОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)

Ситняк Роман Миколайович,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри германської філології

Горлівського інституту іноземних мов

ДВНЗ Донбаський державний педагогічний університет

sytniakromannest@gmail.com

orcid.org/0000-0002-2630-3195

Метою статті є висвітлення поглядів мовознавців другої половини ХХ – початку ХХІ століття на важливість синхронічних та діахронічних досліджень лексичного значення та виявлення тенденції лінгвістів сучасності розглядати синхронію та діахронію як складники одного цілого. За допомогою синхронно-діахронного вивчення мови дослідження лексичної семантики представлені надзвичайно широким діапазоном праць, що отримують нові можливості пояснення семантичних процесів та виокремлення схожих домінуючих рис як у споріднених, так і у неспоріднених мовах світу. Науковий інтерес мовознавців може бути спрямований як на дослідження окремої морфеми, так і на виведення універсальних законів розвитку лексичного значення мов світу. Більшість досліджень усе ж мають більш-менш чіткий розподіл за принципом синхронії та діахронії. У статті висвітлюється сучасне сприйняття діахронного дослідження як такого, що складається із певної кількості досліджень синхронних зрізів в історії лексичного значення, і як результат – розглядається одним цілісним ефективним дослідженням. Відповідно до мети у статті використано загальнонауковий **метод** – *актуалістичний*, який бере за основу принцип історизму і дає змогу за допомогою сучасних знань простежити розвиток певних лінгвістичних концепцій у минулому та передбачити деякі тенденції майбутнього розвитку відповідних теорій. Методологічну основу *актуалістичного методу* становлять принципи історизму, причиновості, системності та принцип загального зв'язку явищ. У **результаті** дослідження встановлено прийняття лінгвістами сучасності ідеї не протистояння, а плідної сумісної праці синхронного та діахронного дослідження лексичного значення, єдність синхронного опису та історичної реконструкції. Автор доходить **висновку**, що з погляду сучасного мовознавства дихотомія синхронії та діахронії носить досить умовний характер. Синхронне дослідження не протиставляється, а навпаки, є важливою складовою частиною діахронного дослідження, тому що діахронний аналіз без синхронного не існує. Припинено мовчазну заборону на використання даних історії мови у разі синхронного аналізу.

Ключові слова: синхронія, діахронія, дихотомія, нелінгвістична концепція, взаємозумовленість, мінливий образ мислення, науковий суб'єктивізм.

CONFLICT OF SYNCHRONY AND DIACHRONY IN RESEARCH ON LEXICAL SEMANTICS (LINGVO-HISTORIOGRAPHIC ASPECT)

Sytniak Roman Mykolaiovych,

Ph. D. in General linguistics,

Associate Professor at Department of Germanic philology

Horlivka Institute for Foreign Languages

HSEE “Donbas State Pedagogical University”

sytniakromannest@gmail.com

orcid.org/0000-0002-2630-3195

The purpose of the article is to highlight the views of linguists of the second half of the XX – early XXI century on the importance of synchronic and diachronic studies of lexical meaning and identify the tendency of modern linguists to consider synchrony and diachrony as components of one whole. With the help of synchronic-diachronic study of language, studies of lexical semantics are presented in an extremely wide range of works, which receive new opportunities to explain semantic processes and highlight similar dominant features in both structurally related and unrelated languages. The scientific interest of linguists can be directed both to the study of a particular morpheme and to the derivation of universal laws for the development of the lexical meaning of the world's languages. The vast majority of studies, however, have a more or less clear distribution on the principle of synchrony and diachrony. The article highlights the current perception of diachronic research as one that consists of a number of studies of synchronous sections in the history of lexical meaning, and as a result is considered as one holistic effective study. In accordance with the **purpose** of the article, a general scientific method is used – *an actualist method*, which is based on the principle of historicism and allows modern knowledge to trace the development of certain linguistic concepts in the past and predict some trends in future theories. The methodological basis of the actualist method is the principles of historicism, causality, systematics and the principle of general connection of phenomena. As **the result** of the research it was established that the linguists of our time accept the idea of not confrontation, but of fruitful joint work of synchronic and diachronic research of lexical meaning, unity of synchronic description and historical reconstruction. The author **concludes** that from the point of view of modern linguistics, the dichotomy of synchrony and diachrony is quite conditional. Synchronous research is not opposed, but, on the contrary, is an important component of diachronic research, because diachronic analysis without synchronic one does not exist. The tacit ban on the use of language history data in synchronic analysis has been overcome.

Key words: synchrony, diachrony, dichotomy, non-linguistic concept, interdependence, flexible way of thinking, scientific subjectivism.

1. Вступ

Наукова новизна роботи полягає у її кореляції з намаганнями сучасної лінгвістики припинити протиборотство за ступінь важливості синхронних та діяхронних підходів до семантичних досліджень. Актуальним є звернення до поглядів мовознавців кількох останніх поколінь, що сформували загальноприйняті принципи дослідження лексичного значення; і дослідження динамічної еволюції їхніх поглядів від проявів радикалізму, захищаючи чистоту вибраного принципу, до лояльного визнання більшої наукової користі від співпраці синхронії і діяхронії.

Метою статті є висвітлення поглядів дослідників мови другої половини ХХ – початку ХХІ століття на можливість розглядати синхронний та діяхронний принципи дослідження лексичного значення як одного цілого.

Відповідно до мети сформульовано такі завдання: 1) зрозуміти причини небажання лінгвістів попередніх поколінь поєднувати синхронні дослідження з діяхронними; 2) проаналізувати «небезпеку» ігнорування одного з принципів; 3) визначити стан лінгвістичної думки сьогодення щодо поєднання синхронічних і діяхронічних досліджень лексичного значення.

Методологію дослідження зумовлено метою, завданнями та специфікою аналізу поглядів учених. Огляд концепцій (*описовий метод*) надано залежно від хронології, внеску вчених у лінгвістику та значення їхніх тверджень для свого часу та сучасності.

Аналіз досліджень і публікацій включає вагомі роботи із запропонованої теми як вітчизняних, так і європейських та американських мовознавців. Без цього нового сприйняття «конфлікт» синхронії та діяхронії до сих пір виключав би їхню спільну «участь» у більшості семантичних досліджень. Проаналізовані ідеї представлені такими дослідниками, як: Ю. С. Степанов, А. А. Зализняк, Л. П. Дронова, В. В. Левицький, А. П. Загнітко, Т. Байнон (Th. Yvon), Д. Гіраертс (D. Geeraerts), Ф. Герд (F. Gerd), Л. Кемпбел (L. Campbell), та іншими впливовими дослідниками мови кінці ХХ – початку ХХІ століття.

2. Популяризація діяхронних досліджень

За кілька століть лінгвістика накопичила великий обсяг інформації, що неодмінно призводить до необхідності узагальнення та відкриття закономірностей існування та еволюції лексичного значення, вона не може задовольнятися «горизонтальною» компаративістикою. Вибудова історичної «вертикалі», що пояснює лексичний розвиток мови, неодмінно приводить лінгвістів до важливості та необхідності, а звідси й до популяризації діяхронного принципу дослідження мови.

Відомий український лінгвіст В. В. Левицький, віддаючи данину поваги синхронному дослідженню лексичної семантики, підкреслює, що діяхронія дає змогу перейти від питання «як?» («яким чином побудована система мови?, «як функціонують її елементи?») та інших завдань синхронії до важливого для пізнання будь-якого об'єкта питання «чому?» (Левицький, 2006: 312).

Д. Гіраертс вважає, що сучасний розвиток лексичної семантики певною мірою є поверненням до інтересів та досліджень історично-філологічної семантики. Остання, на його переконання, має довгострокову теоретичну важливість, тому що звертає увагу на фундаментальні концепції буд-якої теорії лексичної семантики.

Першою з них є динамічна природа значення, що миттєво реагує на вживання мови у нових обставинах та контекстах. Полісемія є природною умовою існування слів за подібних семантичних змін.

Теорії лексичної семантики мають узгоджуватися із полісемією, так само як історично-філологічна семантика приділяє їй велику увагу, досліджуючи діяхронні механізми, що відкривають шлях від одного лексичного значення до іншого (Гіраертс, 2010: 42).

Розуміння природи та динаміки лексичного значення – це розуміння поєднання лінгвістичної форми із нелінгвістичними концепціями. Саме тому ефективність досліджень із діяхронної лексичної семантики залежить від успішного відстеження асоціацій низки поколінь мовців одного чи кількох соціумів.

Сучасна американська дослідниця Д. Ашвіні (Deo Ashwini), говорячи про мінливий характер лінгвістичних форм та протиставляючи їх нелінгвістичним концептам, вважає останні переважно незмінними. В основу досліджень діяхронної семантики вона кладе саме вивчення асоціацій між конкретними, мінливими формами та абстрактними, незмінними концепціями (Ашвіні, 2015: 180).

Так, мінливість форм слова ускладнює завдання, але на допомогу приходять розуміння концепцій, що є стабільними упродовж тривалого історичного періоду. Отже, діяхронна семантика має вивчати те, як змінюється інтерпретація різними поколіннями базових, незмінних концептів?

Однак така точка зору може задовольнити тих лінгвістів, що віддають перевагу, наприклад, граматичній семантиці, де концепти є практично незмінними впродовж тривалого періоду розвитку суспільства.

Діяхронне дослідження лексичного значення є природним напрямом, що корелює із бажанням сучасних лінгвістів зрозуміти природу мови, її сутність і словотворчий потенціал. Тому людський чинник є найголовнішим джерелом у розумінні рушійної сили будь-якого аспекту мови.

Сучасний український лінгвіст А. П. Загнітко, характеризуючи тенденції лінгвістичних досліджень останніх поколінь, відзначає: «У лінгвістичних працях кінця ХХ – початку ХХІ ст. домінує думка про те, що пізнати сутність і природу мови без звернення до людини, людського чинника в мові неможливо» (Загнітко, 2014: 327).

Аналізуючи періоди активності продуктивних досліджень з історичної семантики, Г. Фриц відзначає 1970-ті як період особливої динаміки у лінгвістиці, але саме цей час, на його переконання, був втрачений для історичної семантики, оскільки коло інтересів лінгвістів не включало теорію значення, прагматику та комунікативний аналіз, соціолінгвістику та вивчення когнітивних аспектів вживання мови (Фриц, 2006: 7).

Безперечною називає актуальність діяхронної семантики Л. П. Дронова. Вона, як і багато інших мовознавців, вважає, що етимологічний аналіз як необхідний інструмент діяхронного вивчення лексичного значення опинився на периферії уваги через господарювання структурного, а саме синхронного мовознавства, до другої половини ХХ ст. Але суттєвим недоліком, «пасткою», як вона її називає, Л. П. Дронова вважає той факт, що задля діяхронного дослідження семантики мовознавці змушені звернутися до етимологічних словників, що були укладені до другої половини ХХ ст.: «... той, хто звертається до них, має справу з етимологією, що відтворює генезис та подальше існування морфологічної, а не лексичної одиниці (як відомо, основна одиниця традиційної лінгвістичної компаративістики – морфема)» (Дронова, 2013: 22–23).

Французька дослідниця семантики А. Бусідан (А. Boussidan) розглядає семантичну зміну тільки як такий процес, що має бути безпосередньо пов'язаний із діяхронією. Через те, що семантична зміна розглядається як така, що розвивається у часі на рівні слова та лексичних сполучень, це, переконує вона, – сфера діяхронної та історичної лінгвістики (Бусідан, 2013: 3).

3. Ігнорування діяхронічного аспекту досліджень структуралізмом

Популярність описативної лінгвістики віддаляла від діяхронних досліджень у мовознавстві. Британська дослідниця мови Т. Байнон (Th. Вunon) у своїй праці «Історична лінгвістика» відзначає абсолютне ігнорування описативізму час як важливий фактор досліджень (Байнон, 1977: 2).

Говорячи про майже тотальне ігнорування структуралістами діяхронного аспекту, ми маємо розуміти, що саме поняття структуралізм, як відзначають сучасні лінгвісти, має дуже широкі, не досить однозначно визначені трактування. У збірній науковій праці цілої низки відомих лінгвістів під редакцією М. М. Гухман та В. Н. Ярцевої «Основні напрями структуралізму» зазначається, що: «...під структуралізмом часто розуміють дуже різні напрями в лінгвістиці, що виникли між двома світовими війнами...» (Гухман, 1964: 7). Так, концентрація зусиль на дослідження у синхронічному аспекті є однією із найбільш типових загальних характеристик структуралізму, але Празька школа, що є однією із трьох найбільших напрямів структуралізму, як відзначає М. М. Гухман, «визнає рівноправність синхронного та діяхронного аспектів» (Гухман, 1964: 7).

Одним із пояснень, чому американський структуралізм не хотів визнавати діяхронні дослідження у лінгвістиці, може бути звернення до історії розвитку самої лінгвістики у США. Багато американських дослідників мови присвятили свої праці мові корінних жителів Америки і займалися антропологією та лінгвістикою. Так, один із засновників, а дехто (Л. Кемпбел) вважає його засновником американської лінгвістики, Франц Боас одночасно вважається засновником американської антропології. «Його головною турботою було отримання інформації про мови та культури корінних жителів Америки до того, як вони зникнуть, і насправді, його дані іноді були єдиними важливими даними з великої кількості зниклих мов...» (Кемпбел, 2002: 12).

Через бурний розвиток американського суспільства із самого його початку винищувалися цілі народності корінних американців разом із пам'ятками їхньої культури та мови. Бажання встигнути зберегти якомога більше з'явилося тоді, коли більшість культурних та лінгвістичних пам'яток уже були втрачені. Те, що залишилось, не надавало досить суттєвих саме мовних матеріалів для діяхронних досліджень і через фізичні втрати, і через саму природу мов корінних жителів, що не мали досить розвинутої писемності з використанням літер. Тому лінгвістичний матеріал збирався та аналізувався з погляду на його «сучасний» стан. Дуже часто просто не було змоги генерувати загальні діяхронні описові принципи через брак та локальність пам'яток. Можливо, такі принципи були природно перенесені і у подальші дослідження лінгвістики. Діяхронні дослідження мови загалом і лексичної семантики зокрема потребують узагальнення отриманих результатів та виведення принципів, що генерують.

Л. Кемпбел відзначає, що Франц Боас унікав узагальнень у своїх дослідженнях, а його студенти зробили описовість та уникання узагальнень принципом своїх досліджень. Переорієнтація американського структуралізму до сфери універсалій та узагальнень, пише Л. Кемпбел, відбулася завдяки дослідженням Ноама Хомського (Кемпбел, 2002: 12). Але діяхронним дослідженням лінгвістичної семантики у нових течіях американського структуралізму місця так і не знайшлося.

4. Сприйняття синхронії як складової частини діяхронії

Наприкінці ХХ та на початку ХХІ століття конфлікт синхронії та діяхронії, здається, знайшов шляхи примирення. З'явилась тенденція звертатися до фактів діяхронії, проводячи синхронічні дослідження. Таке звернення лінгвісти вважають зумовленою зміною наукової дослідницької парадигми, що на сучасному етапі лінгвістики характеризується завданням все пояснювати (Зализняк, 2001: 13–25; Плунгян, 1998: 325).

Суттєвим недоліком праць попередніх років сучасні лінгвісти вважають стійке небажання використовувати історичну перспективу у разі розглядання процесів зміни словами лексичного значення. О. С. Кубрякова відзначає це як суттєве обмеження для досліджень мовних явищ в історичній перспективі: «Наступні дослідження у цій галузі розкрили явні переваги синхронно-діяхронного вивчення фактів мови як такі, що дозволяють надати всьому аналізу наочного пояснювального характеру» (Кубрякова, 2009: 64–65).

Саме поняття дихотомії синхронії та діяхронії у лінгвістиці О. С. Кубрякова вважає умовним: «Як демонструють результати великої кількості досліджень мови та її властивостей, ... практично кожна дихотомія носить досить умовний характер» (Кубрякова, 2009: 67).

Людина впливає на мову, використовуючи певний життєвий досвід, спирається на розум та почуття, що сформувалися у неї протягом часу під впливом розуму та почуттів її батьків та оточення, які, своєю чергою, отримали образ мислення від своїх попередників. Своє розуміння сучасного стану лексичного значення ми базуємо на побудові історичного співвіднесення певного стану в минулому на кількох етапах суспільства. Щоб отримати широкую,

грунтовну наукову мовну картину, синхронне дослідження має бути часткою чогось більшого, а саме діахронного дослідження.

Визнаючи важливість історичного дослідження та погоджуючись із неможливістю «строкої синхронії», О. О. Леонтьєв висловлюється проти панування тільки діахронного підходу. Він називає позиції Р. А. Абаєва та В. І. Будагова, що проголошують «примат історизму (діахронії розвитку) над синхронним (статистичним)», пафосними, акцентуючи їхній науковий суб'єктивізм. «Лінгвісти, які пишуть про проблеми історії мови, ізолюються від того, що думають з аналогічних питань логіки, філософи, історики, соціологи. ... Між тим природно було б виходити із досягнень логіки історичного дослідження, з філософського трактування поняття розвитку і т.ін.» (Леонтьєв, 1969: 50–51).

Однак ми не маємо забувати, що діахронний аналіз має включати аналіз синхронний, що є точкою відліку або певним етапом для порівняння, тому що синхронія – це не тільки сучасний стан мови, що аналізується, але й стан мови на певних етапах минулого. Виконуючи діахронний аналіз, ми маємо чітко зрозуміти необхідність синхронного дослідження на кожному етапі заглиблення в історію.

Видатний дослідник-семіотик Ю. С. Степанов наполягає на єдності синхронного опису та історичної реконструкції, беручи такий опис за перший етап історичного дослідження. На його переконання: «Цей принцип стверджує єдність синхронного опису та історичної реконструкції, єдність сучасного та історичного» (Степанов, 1975: 121–122).

Л. П. Дронова вважає абсурдним зводити факти сучасної мови напряму із реконструктами прамови, перескакуючи через тисячі років мовної еволюції, і на результаті такого аналізу, як наслідок наявного протистояння синхронії і діахронії у дусі структуралізму, навряд можна покластися. «Як перший етап аналізу фактів можливий тільки синхронний аналіз, і такий аналіз може бути самостійним, як певний синхронний зріз мови. На кожному зрізі мовного стану можливий тільки синхронний аналіз. Діахронний аналіз без синхронного не існує, є абсурдним» (Дронова, 2013: 27).

«Порівняльний аналіз окремих семантичних систем, або їхніх фрагментів, – писав М. І. Толстой, – як у синхронному, так і у діахронному аспекті потребує ... зіставного аналізу на єдиній основі» (Толстой, 1997: 13).

Важливою рисою лінгвістики сучасності В. А. Плунгян вважає спрямованість на *пояснення*, згідно з яким навіть те в мові, що здається абсолютно довільним, має своє пояснення. Він переконаний, що саме через цю тенденцію «виявилася подоланою мовчазна заборона на використання даних історії мови у разі синхронного аналізу: зрештою, постійна зміна мови є однією із суттєвих особливостей її існування, тому повний опис мови має враховувати і діахронічні процеси» (Плунгян, 1998: 325).

5. Висновки

Лексична семантика отримала технічну можливість будувати діахронну вертикаль лексичного значення із набагато більшою точністю, розглядаючи за допомогою синхронних зрізів часу певні етапи та модулюючи складне ціле, *стверджуючи*, що там, де дослідники минулих поколінь могли переважно *припускати*, і, як результат, повернення інтересу та нові перспективи співпраці синхронної та діахронної лексичної семантики.

Популяризація взаємодії синхронної та діахронної лексичної семантики відбувається не через відчуття провини та намагання виправити помилки минулих років, а через отримання нових можливостей.

Отже, у дослідженнях лексичного значення з кінця ХХ століття та до сьогодення ми можемо говорити про певне примирення синхронічного та діахронічного підходів дослідження семантики перш за все через розуміння їхньої взаємозумовленості та неможливості обійтись без співпраці синхронії та діахронії заради отримання узагальнюючих, всебічних, науково повних результатів.

Література:

1. Гухман М. М. Основные направления структурализма. Москва : Наука, 1964. 362 с.
2. Дронова Л. П. Методика диахронического исследования и когнитивный подход к языку. *Вестник Томского государственного университета. Филология*, 2013. № 2 (22) С. 22–23.
3. Загнітко А. П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки: науково-аналітичне видання. Донецьк : ДонНУ, 2014. 464 с.
4. Зализняк А. А. Семантическая деривация в синхронии и диахронии: проект «Каталога семантических переходов». *Вопросы языкознания*, 2001. № 2. С. 13–25.
5. Кубрякова Е. С. В поисках сущности языка: Когнитивные исследования. Ин-т. языкознания РАН. Москва : Знак, 2012. 208 с.
6. Левицкий В. В. Семасиология. Вінниця : НОВА КНИГА, 2006. 512 с.
7. Леонтьев О. О. Язык, речь, речевая деятельность. Москва : Просвещение, 1969. 214 с.
8. Плунгян В. А. Проблемы грамматического значения в современных морфологических теориях. *Семантика и информатика*, 1998. Т 36. С. 324–386.
9. Степанов Ю. С. Методы и принципы современной лингвистики. Москва : Наука, 1975. 311 с.
10. Толстой Н. И. Некоторые проблемы славянской семасиологии. Избранные труды. Т. 1. Москва : Языки русской культуры, 1997. 520 с.
11. Ashwini Deo. Diachronic semantics. *Annu. Rev. Linguist.* 2015, Vol. 1. P. 179–197.
12. Boussidan A. Dynamics of semantic change. Detecting, analyzing and modeling semantic change in corpus in short diachrony. Universite Lumiere, Lyon, 2013. 295 p.
13. Bynon Th. Historical linguistics. Cambridge University Press, New York, 1977. 301 p.

14. Campbell L. The History of Linguistics. The Handbook of Linguistics. Blackwell Publishing, 2002. P. 1–17.
15. Geeraerts D. Theories of lexical semantics. Oxford University Press, New York, 2010. 341 p.
16. Gerd F. Historische Semantik, Springer-Verlag GmbH. Stuttgart, 2006. 198 p.

References:

1. Guhman, M. M. (1964). Osnovnye napravleniya strukturalizma [The basic directions of structuralism]. Moskva: Nauka, 362 p. [in Russian].
2. Dronova, L. P. (2013). Metodika diahronicheskogo issledovaniya i kognitivnyj podhod k yazyku [Methodology of diachronic investigation and cognitive approach to the language]. Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filologiya, No. 2 (22) P. 22–23 [in Russian].
3. Zahnitko, A. P. (2014). Suchasna linhvistyka: pohliady ta otsinky: naukovy-analitychne vydannia [Modern linguistics: views and evaluations: scientific-analytical issue]. Donetsk: DonNU, 464 s. [in Ukrainian].
4. Zaliznyak, A. A. (2001). Semanticheskaya derivaciya v sinhronii i diahronii: proekt “Kataloga semanticheskikh perekhodov” [Semantic derivation in synchronic and diachronic approaches: project “Catalogue of semantic shifts”]. Voprosy yazykoznaniiya, No. 2. S. 13–25 [in Russian].
5. Kubryakova, E. S. (2012). V poiskah sushchnosti yazyka: Kognitivnye issledovaniya [In the search of the language essence: Cognitive investigations]. In-t yazykoznaniiya RAN. Moskva: Znak, 208 s. [in Russian].
6. Levickij, V. V. (2006). Semasiologiya [Semasiology]. Vinnicya: NOVA KNIGA, 512 s. [in Ukrainian].
7. Leont’ev O. O. (2004). Yazyk, rech’, rechevaya deyatel’nost’ [Language, speech, speaking]. Moskva: Prosveshchenie, 214 s. [in Russian].
8. Plungyan, V. A. (2004). Problemy grammaticheskogo znacheniya v sovremennykh morfologicheskikh teoriyah [The problems of the grammatical meaning in modern morphological theories]. Semiotika i informatika, T 36. S. 324–386 [in Russian].
9. Stepanov, Yu. S. (1975). Metody i principy sovremennoj lingvistiki [Methods and principles of modern linguistics]. Moskva: Nauka, 311 s. [in Russian].
10. Tolstoj, N. I. (1997). Nekotorye problemy slavyanskoj semasiologii. Izbrannye trudy [Some problems of Slavic semasiology. Selected works]. T. 1. Moskva: Yazyki russkoj kul’tury, 520 s. [in Russian].
11. Ashwini, D. (2015). Diachronic semantics. Annu. Rev. Linguist, Vol. 1. P. 179–197.
12. Boussidan, A. (2013). Dynamics of semantic change. Detecting, analyzing and modeling semantic change in corpus in short diachrony. Universite Lumiere, Lyon, 295 p.
13. Bynon, Th. (1977). Historical linguistics, Cambridge University Press, New York, 301 p.
14. Campbell, L. (2002). The History of Linguistics. The Handbook of Linguistics. Blackwell Publishing. P. 1–17.
15. Geeraerts, D. (2010). Theories of lexical semantics. Oxford University Press, New York, 341 p.
16. Gerd, F. (2006). Historische Semantik, Springer-Verlag GmbH. Stuttgart, 198 p.

Стаття надійшла до редакції 16.07.2021
The article was received 16 July 2021